

Motion till riksdagen 2006/07:A27

av **Josefin Brink m.fl. (v)**
med anledning av framst. 2006/07:RRS18

Riksrevisionens styrelses framställning angående anställningsstöd

Förslag till beslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att anställningsstöden är en effektiv arbetsmarknadspolitisk åtgärd som bör utvecklas och tillföras betydligt mer resurser för att kunna förbättras och utgöra ett bättre stöd till långtidsarbetslösa.

Motivering

Riksrevisionen har granskat anställningsstöden i rapporten *Antämlningsstöd* (RiR 2006:28). Granskningen visar att endast 24 av 100 stödanställningar leder till reguljära anställningar, att de har en undanträngningseffekt samt att kontrollen av arbetsgivare som mottar anställningsstöd är bristfällig. Mot bakgrund av denna granskning så anser Riksrevisionens styrelse att anställningsstöden är behäftade med en rad effektivitetsproblem, vilket föranleder en framställning till riksdagen där styrelsen föreslår att riksdagen ska begära att regeringen prövar möjligheterna att effektivisera befintliga och framtida stöd i form av lönesubventioner till arbetsgivare.

Eftersom regeringen har avskaffat de allmänna och förstärkta anställningsstöden samt plusjobben, är granskningen delvis inaktuell. Riksrevisionens styrelse menar dock att slutsatserna från rapporten är relevanta för befintliga och framtida arbetsmarknadspolitiska stöd i form av lönesubventioner till arbetsgivare.

Vänsterpartiet välkomnar granskningen av anställningsstöden och delar givetvis utgångspunkten att de måste förbättras. Däremot menar vi att Riksrevisionens styrelses ensidiga slutsats om att anställningsstöden ska effektiviseras är problematisk. Ett försämrat stöd till långtidsarbetslösa kan möjligen

Fel! Okänt namn på

innebära en effektivisering i den meningen att statens omedelbara utgifter minskar. Men risken är i stället överhängande att en sådan kortsiktig besparing på sikt blir en stor samhällsekonomisk förlust om alternativet är ökad öppen arbetslöshet med det produktivetsbortfall det innebär. Dessutom innebär en ensidig besparing på anställningsstöden mänskliga tragedier för de människor som inte får stöd att ta sig ur långvarig arbetslöshet. Därför kan vi inte stödja Riksrevisionens styrelses förslag om att regeringen ska effektivisera befintliga och framtida stöd i form av lönesubventioner till arbetsgivare på det sätt som styrelsen föreslår. Vi menar i stället att det måste tillföras mer resurser för att de riktade stöden till långtidsarbetslösa ska förbättras och bli mer ändamålsenliga.

Regeringen försämrar stödet till långtidsarbetslösa

Regeringen har i enlighet med budgetproposition 2006/07:1 genomfört kraftiga nedskärningar i arbetsmarknadspolitiken. Antalet platser i arbetsmarknadspolitiska program minskar från 138 545 i genomsnitt per månad 2006 till 90 000 i genomsnitt per månad 2007 och 65 000 i genomsnitt per månad 2008. Regeringen har avskaffat det allmänna och förstärkta anställningsstödet samt plusjobben som riktar sig till långtidsarbetslösa. Däremot behåller regeringen det särskilda anställningsstödet. Anställningsstöden är avsedda för de långtidsarbetslösa och under 2006 hade 36 574 människor i genomsnitt per månad ett arbete med anställningsstöd.

Det allmänna anställningsstödet var tillgängligt för personer som varit inskrivna på arbetsförmedlingen i minst 12 månader och subventionerade lönekostnaden upp till 50 procent. Under 2006 hade 5 516 människor i genomsnitt per månad ett arbete med allmänt anställningsstöd. Det förstärka anställningsstödet var tillgängligt för personer som varit arbetslösa eller medverkat i ett arbetsmarknadspolitiskt program de senaste 24 månaderna. Det hade en subventionsgrad om 75 procent av lönekostnaden i 18 månader. Under 2006 hade 10 732 människor i genomsnitt per månad ett arbete med förstärkt anställningsstöd. Både det allmänna och det förstärkta anställningsstödet avskaffas för 2007. Dessutom avskaffas plusjobben som varit ett extra starkt stöd till långtidsarbetslösa med en subvention om 100 procent av lönekostnaden. Under 2006 hade 10 945 människor i genomsnitt per månad ett plusjobb. Förutom att vara ett stöd till långtidsarbetslösa att få aktuell arbetslivserfarenhet var plusjobben en resursförstärkning till den offentliga sektorn.

I och med att dessa stöd avskaffas får ett stort antal människor nu gå från meningsfull sysselsättning till öppen arbetslöshet. De långtidsarbetslösa som omfattas av dessa stöd erbjuds inga andra möjligheter att få aktuell arbetslivserfarenhet eller andra stödåtgärder av regeringen. I stället erbjuds nu långtidsarbetslösa så kallade nystarsjobb. Nystarsjobben subventionerar 30 procent av lönekostnaden vilket är betydligt sämre än den subvention om 50–100 procent som det allmänna och förstärkta anställningsstödet samt plusjobben

gav. Dessutom riktar sig nystartsjobben endast till privata arbetsgivare, vilket kraftigt reducerar möjligheterna att få nystartsjobb för framför allt kvinnor, vars arbetslivserfarenhet oftare än mäns härrör från vård- och omsorgsarbete. Tillsammans med försämringarna i arbetslöshetsförsäkringen innebär regeringens politik ett kraftigt minskat stöd till de långtidsarbetslösa.

Grundproblemet med arbetslösheten är att full sysselsättning inte är målet för vare sig den borgerliga regeringen eller den tidigare socialdemokratiska. Så länge full sysselsättning inte är målet för den ekonomiska politiken kommer långtidsarbetslösheten och utslagning på arbetsmarknaden att vara hög. Inga anställningsstöd i världen kan i sig uppfylla målet om full sysselsättning. Däremot har anställningsstöden en viktig funktion i omställningen på arbetsmarknaden och borde därför även fortsättningsvis utgöra ett stöd för långtidsarbetslösa.

Vi vill minska arbetslösheten genom att anställa 200 000 personer inom den offentliga sektorn där behoven är som störst. Finansiering för detta presenteras i Vänsterpartiets budgetmotion 2006/07:Fi245.

Alla i arbete måste vara målet i politiken. Vänsterpartiet anser att den ekonomiska politiken ska anpassas till detta mål. Full sysselsättning ska gå före inflationsbekämpning. Systemet med utgiftstak motverkar offensiva välfärdsåtgärder och bör därför avskaffas. Även överskottsmålet vill Vänsterpartiet avskaffa och ersätta med en politik för god hushållning och långsiktig hållbarhet. Den ekonomiska politiken ska stimulera efterfrågan och uppmuntra till hållbara investeringar så att fasta och varaktiga jobb skapas. Vänsterpartiet ser den offentliga sektorn som en motor i samhällsekonomin. Utan bra utbildning och sjukvård för alla skulle företagen inte ha ett lika gynnsamt klimat. Utan infrastruktur och barnomsorg skulle företagen inte kunna göra så stora vinster som man gör i dag.

Regeringens nedskärningar på arbetsmarknadspolitiska åtgärder är en övergång till en mer passiv kontantstödsmodell vilket försämrar arbetsmarknadens funktionssätt. I stället för den passiva modellen som regeringen inrättat vill Vänsterpartiet föra en aktiv arbetsmarknadspolitik. En aktiv arbetsmarknadspolitik är viktig för att förhindra permanent utslagning från arbetsmarknaden och för att underlätta strukturutveckling i arbets- och näringsliv. Sämre villkor i arbetslöshetsförsäkringen och en passivare arbetsmarknadspolitik skapar större rädsla för omvandling i ekonomin. Länder där man prövat detta får i ökad utsträckning opinioner med protektionism, rasism och krav om att bevara gamla näringar och företag. Även i tider med hög konjunktur sker en stor omvandling av arbetsmarknaden. Om vi är positiva till omvandling och förnyelse måste vi även ha ett system som bidrar till detta. Inte minst är arbetsmarknadsutbildning viktig för att motverka flaskhalsar på arbetsmarknaden.

Trots att det är högkonjunktur är det svårt för vissa grupper att få jobb, däribland långtidsarbetslösa, funktionshindrade och äldre. Stödet till dessa grupper har stor betydelse för deras möjligheter att få ett värdigt återinträde på arbetsmarknaden. Regeringen däremot avskaffar vissa anställningsstöd och försämrar a-kassan vilket innebär en dramatisk försämring för långtidsarbetslösa människor. Under de kommande åren väntar stora pensionsavgångar i

Fel! Okänt namn på

den offentliga sektorn. Det är viktigt att dagens arbetslösa då kan erbjudas en fast anställning. Generationsväxlingen får inte innebära att de som är medelålders och arbetslösa ställs utanför. I den processen fyllde plusjobben en viktig funktion.

Syftet med anställningsstöden bör vara att ge stöd till långtidsarbetslösa personer att få aktuell arbetslivserfarenhet. Att ha aktuell arbetslivserfarenhet ökar de arbetslösas anställningsbarhet och minskar risken för permanent utslagning. Vidare anser Vänsterpartiet att anställningsstöden självfallet också bör vara riktade till den offentliga sektorn där behovet av mer personal är stort. Dessutom bör ett slags merkostnadsersättning, som kan täcka upp kostnaden för utbildning och handledning, medfölja anställningsstöden vilket underlättar framtida reguljär anställning.

Även med en högre sysselsättningsgrad kommer det att behövas särskilda insatser för långtidsarbetslösa. Vi vill därför återinföra anställningsstöden, utbildningsvikariatet och plusjobben. Åtgärderna bör finansieras via krediteringar med skatteanknytning, se motion 2006/07:Fi245 avsnitt 9.1.

Mot bakgrund av det som anförts i denna motion om anställningsstödens betydelse för att bryta långtidsarbetslöshet bör riksdagen inte stödja Riksrevisionens styrelses ensidiga rekommendation om att anställningsstöden ska effektiviseras. I stället bör befintliga och framtida arbetsmarkandspolitiska stöd i form av lönesubventioner till arbetsgivare tillföras betydligt mer resurser för att kunna förbättras och på så vis utgöra ett bättre stöd till långtidsarbetslösa människor. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 14 mars 2007

Josefin Brink (v)

Torbjörn Björlund (v)

LiseLotte Olsson (v)